

Emosjonelle plager hos barn og unge

Avhandlingen undersøker hva som kan bidra til utvikling av angst og depresjon hos ungdom.

PUBLISERT 1. desember 2008

EVALILL KAREVOLD

forsvarte 30. mai 2008 avhandlingen *Emotional problems in childhood and adolescence: Predictors, pathways and underlying structure* for ph.d.-graden ved Universitetet i Oslo.

Små barn som vokser opp i en familie der mor har psykiske plager, eller i familier som utsettes for belastninger eller mangler sosial støtte, har større risiko for å utvikle symptomer på angst og depresjon i tidlig ungdomsalder. I tillegg har egenskaper ved barnet selv, som temperamentstrekk og kjønn, betydning for utvikling av angst og depresjonssymptomer. Jenter er mer utsatte enn gutter, og barn som er veldig sky eller hissig, er mer utsatt enn andre for å utvikle emosjonelle plager.

Doktorgradsprosjektet har fulgt mer enn 900 barnefamilier fra barna var 18 måneder, og fremover i ungdomsalder (TOPP-studien). Funnene baserer seg på mødre og barns rapportering av barnets angst og depresjon, og mødrenes rapportering av risiko- og beskyttelsesfaktorer i barnas oppvekstmiljø.

Resultatene fra studien viser at sjenerte barn har generelt større risiko for å utvikle angst og depresjon enn barn som ikke er sjenerte. Dersom sjenerte gutter i tillegg har et lavt aktivitetsnivå, er risikoen for at de utvikler emosjonelle vansker, nesten tre ganger

så høy som hos sjenerte gutter med et høyt aktivitetsnivå. Det ble ikke funnet tilsvarende sammenhenger for jenter.

Funn fra prosjektet fremhever betydningen av faktorer i omgivelsene til familier med barn under 5 år. Stressymptomer hos mor, familiebelastninger og mangel på sosial støtte i barnas førskolealder bidrar til at vi finner en økning i angst- og depresjonssymptomer når barna er blitt 12–13 år gamle. Resultatene tyder på at det kan være to sentrale utviklingsveier til emosjonelle plager i tidlig ungdomsalder. Én utviklingsvei går gjennom barnets temperament, spesielt temperamentstrekket emosjonalitet (tendensen til å reagere fort og intenst). En annen utviklingsvei går via miljøfaktorer som er til stede når barna er i førskolealder. I tillegg viser resultatene at jenter generelt har større sannsynlighet enn gutter for å utvikle emosjonelle plager i 12–13-års alder.

Kontakt evalill.karevold@fhi.no

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 45, nummer 12, 2008, side